

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Cap. 3. Plures ex Sanctis, & antiquis Patribus scientiam conditionatam in
Deo cognouisse, præsertim Augustinum, & nullum eorum illam Deo
negasse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

daorum, & futuri sub conditione, quæ impleta non est, & ideo nunquam fuerunt. Profecta ergo est illa prophetia ex infallibili scientia Dei, & ad hoc significandum præmittit Ieremias. *Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel, Et inferius postquam dixit, Non te tradent, subiungit. Audi quæso vocem Domini, quam ego loquor ad te. Vnde in tali peripetico sermone non habet locum aliquis tropus; nec interpretatio de prædictione coniecturali in dispositione humanæ voluntatis: tum quia voluntates Chaldaeorum potius erant auersæ, & dispositæ ad occidendum Iudæos; tum etiam quia alias non peccasset. Sedecias non credendo, ac dubitando, & ob timorem ambiguum non ex eundo. Atque ita hic locus videtur mihi convincere id, quod nunc agimus, quod dari possit hæc scientia. Nam re vera non potest ille locus non intelligi de vera, propria, & absoluta prophetia, quantum ad veritatem rei reuelatæ, & ita planè exponunt Theodoret. D. Thomas, & Glossæ. Fortasse tamen quoad modum illius præscientiæ non conuincit contra primam sententiam primo modo explicatam, de quo postea dicam.*

18. Quarto videtur satis efficax locus Actor. 22. Vbi Paulus narrat vidisse se Dominum dicentem sibi. *Festina, & exi velociter de Ierusalem, quoniam non recipies testimonium tuum de me. Quæ verba euidenter includunt conditionalem propositionem, Si Hierosolymus prædicaueris, non recipies testimonium, cum enim Paulus inde exierit, & non prædicauerit, ille effectus nunquam fuit absolute futurus: ergo fuit reuelatus sub conditione. Quis autem audeat dicere illam non fuisse veram, & absolutam reuelationem de tali effectu sub conditione futuro, aut Christum fuisse ex coniectura, aut non ex certa scientia loquutum? Quinto facit illud Exod. 3. Ego scio, quod non dimittet vos Rex Aegypti, nisi per manum validam. Nam illa scientia de conditionali euentu erat, & ipsum verbum scio, satis indicat cognitionem certam, & euidentem, maxime coniunctum cum pronomine Ego, quod denotat, illam scientiam esse diuinam, ac proinde omnino infallibilem. Et ita exponit tibi Theodoretus quæst. 8. Sexto addi potest illud tertij Regum 11. Vbi refertur Salomonem adamasse mulieres alienigenas de gentibus super quibus dixit Dominus filiis Israel, Non ingrediemini ad eas, neque de illis egredientur ad vestras, certissime enim auerterent corda vestra, ut sequerentur Deos earum. In loco autem Exod. 34. solum dictum fuerat. Nec uxorem de filiabus earum accipies filijs tuis, ne postquam ipse fuerint fornicatæ, fornicari faciant filios tuos in Deos suos. In quibus verbis per se spectatis, ut indicauit D. Thomas prima secundæ, q. 105. art. 6. solum significari videtur periculum, & occasio moralis, tamen per hoc non excluditur, quin fuerit tale illud periculum, ut in re ipsa ex illo esset futurus effectus, & ita in alio explicatur Deum certissima scientia nouisse in pluribus, & in quibus ille effectus posita conditione implendus esset. Fateor tamen posse illam certitudinem referri ad effectus, & lapsus, quos Deus absoluta scientia futuros esse ob similem occasionem præcognouit. Denique induci potest illud Matth. 24. Nisi breuiati fuissent dies illi, non fuisset salua omnis caro. Cui consonat illud Isai. 1. Nisi Dominus reliquisset nobis semen, sicut Sodoma & Gomorra fuissimus. Et similes sunt aliæ locutiones in Scriptura: sed non omnes æquè vrgentes.*

19. Et ideo illis non obstantibus, aliqui dicunt non probari hanc scientiam efficaciter ex Scriptura. Qui si per efficaciter intelligant, id est, non conuinci rem esse de fide certam, rectè dicunt, quia Scriptura non tam euidenter loquitur, quin aliquam euasione patiatur. Et cum Ecclesia nihil in hoc definierit, nec proprium sensum illorum testimoniorum declarauerit, per se non sufficiunt ad certam, & infallibilem fidem faciendam. Si autem negare velint, illa testimonia esse efficacia ad faciendam magnam fidem humanam, & intra latitudinem opinionis longe

probabiliorem: immeritò id dicunt: non video enim quæ maiora testimonia, vel in numero, vel in verborum proprietate, & energia ad veritatem aliquam nondum de fide certam persuadendam desiderari possint. Maxime cum ille sensus talium testimoniorum sit consentaneus expositionibus Patrum, qui illa exponendo attigerunt. Cumque opposita sententia nullum in Scriptura habeat fundamentum, ut etiam defensores eius fatentur, negari non potest, quin hæc sententia, quam defendimus, valde probabiliter ex Scriptura colligatur. Accedit tandem, quod contraria sententia nihil ex Scriptura, nisi quædam generalia principia, non ad suam opinionem suadendam, sed ad nostra fundamenta enervanda potest inducere. Qualia sunt, quod Deus interdum, ac sæpe loquitur de futuris effectibus iuxta dispositiones causarum secundarum, etiam si aperte id non explicet, ut notat D. Thomas 1. p. q. 19. art. 6. ad 2. ex Isai. 38. & 2. 2. q. 171. art. 6. ad 2. ex Ionæ 3. & Ierem. 18. Et idem sumitur ex Ierem. 23. Ezechiele 2. & tertio. Genes. 3. Exod. 23. Deuteronom. 4. & septimo. Vnde suadere volunt omnia allegata testimonia posse hoc modo exponi. Præsertim cum addatur particula, *Fortè*, quæ licet in aliquibus locis non sumatur in significatione propria, nihil verat in alijs propriè sumi, & consequenter ita posse in prædictis locis exponi.

Sed hæc, quæ (ut dixi) generalia sunt, non rectè applicantur. Vt enim verum sit, Deum interdum loqui de futuris iuxta dispositionem causarum secundarum, non est id prohibito applicandum ad quamcunq; prædictionem futurorum, alias destruitur certitudo prophetica iuxta doctrinam Augustini libr. de Vnit. Eccles. capite 9. & libr. 3. de Doctrina Christiana cap. 10. Oportet ergo & locorum circumstantias, & doctrinas, ac expositiones Patrum obseruare. Illum ergo modum loquendi obseruat Deus, vel in prophetijs comminatorijs, vel in effectibus, qui à sua voluntate, & ex alijs promissionibus ab ipso factis pendunt, ut supra declarauimus. Sæpè item inuenitur ille modus loquendi, in verbis Dei, quæ non continent reuelationem, sed admonitionem, consilium, aut reprehensionem, ut in multis ex locis allegatis videre licet. Et in eis sæpè additur particula *fortè*, in omni proprietate intellecta. Hæc autem non possunt accommodari ad testimonia à nobis adducta, tum quia in illis continentur reuelationes diuinæ cum absoluta asseueratione, & sine circumstantijs, quæ subintellectam conditionem, vel impropietatem indicent. Nec particula *fortè*, semper addita est, & non est dubium, quin sæpe adiungatur vbi de rebus certissimis, & indubitatis sermo est, ut Psal. 80. *Sed populus meus audisset me, forsitan inimicos illorum humiliasset.* Et Ierem. 6. *Erudite Ierusalem, ne forte recedat anima mea ad te.* Et docent Patres supræ citati, ex quorum doctrina hæc proprietates melius seruantur in locis allegatis, ut ostensum est.

CAPVT III.

Plures ex sanctis, & antiquis Patribus scientiam conditionatam in Deo cognouisse, præsertim Augustinum, & nullum eorum illam Deo negasse.

Primum omnium tribus sententiam hanc Augustino in lib. de Corrept. & grat. ca. 8. vbi probans perseverantiam esse ex gratuito Dei dono, illos adducit in exemplum, qui cum essent iusti, donum perseverantiae non habent, sed ex bono in malum, deficiente bona voluntate mutantur, & addit. *Respondent, si possunt, cur illos Deus, cum fideliter, & pie vixerent, non tunc de vita huius periculis rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorum, & ne fictio deciperet animas eorum. Vtrum hoc in potestate non habuit, an eorum mala futura nesciuit? Nempe nihil horum, nisi per*

19. Iudicium istius opinionis.

D. August. verbis probatur.

peruersissime & insanissime dicitur. In quibus verbis illas, an eorum mala futura nesciunt? euidenter de scientia conditionata intelliguntur, quia loquitur Augustinus de scientia, qua supposita, posset Deus, si vellet, rapere hominem, priusquam talia mala committeret, etiam in sensu composito talis scientia, sicut fecit cum illo, de quo Sapient. 4. dictum est. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius. At vero semel supposita in Deo scientia absoluta futurorum, non potest cum illa scientia locum habere antecedens mors, priusquam talia committantur peccata, quia supponitur iam praeuisa vita usque ad illud tempus.

2. Loquitur ergo Augustinus de scientia conditionata, & dici non potest, ipsum loqui tantum de probabili coniectura ob pericula huius vite, tum quia expressè interrogat, an eorum mala futura nesciunt? utique si viverent, de ipsis ergo futuris malis loquitur: tum etiam quia sola pericula vite præcognita, nisi etiam lapsus occasione illorum futuris præuideatur, non poterant esse sufficiens ratio capiendi iustum, priusquam malitia mutaret illi, salis omnes iusti statim, ac iustificati, rapi debuissent, quia omnes in tali periculo versantur. Quod si hoc restringatur ad speciale periculum, in quo lapsus probabilissima coniectura timeatur, & in tali causa cognoscatur, sic non potest doctrina esse vniuersalis: nam multi iusti cadunt, qui non habent specialia pericula, sed facillimè occurrentibus tentationibus cedunt. Ergo non præcedit illa coniectura specialis, quod essent lapsuri, si viverent, nam multi, & fortasse plures similes perseverant semper in gratia inter similia pericula, & similia etiam gratia præuenientis auxilia, ut inter religiosos maxime considerare licet; & nihilominus de illis verissime dicitur, quod Deus præsciens ipsorum lapsum, potuisset, si vellet, eos rapere, ne malitia mutaret intellectum eorum. Nam doctrina August. vniuersalis est, & in omnibus, qui de bono in malum mutantur, & ita pereunt, locum habet. Eo vel maxime, quod est valde alienum à doctrina, & mente Augustini, scientiam coniecturalem Deo tribuere, ut ex tract. 35 in Ioannem allegauimus. Loquitur ergo de certa scientia talium futurorum, quæ sola, & Deo digna est, & propria, nam aliam coniecturalem in causa etiam damno habere potest, imo si de omnibus periculis vite sermo sit, et nos illam habemus. At Aug. aliquam scientiam Deo attribuit singularem, & illi propriam, quæq; ad altissimam eius providentiam, & prædeterminationem sufficiat. Igitur de inscientia huius scientiæ contraria æquè, ac de impotentia ait Aug. non nisi peruersissime & insanissime Deo attribui. In quo ego nihil ex me assero, sed solum quod Augustinus dicit, refero: qui autem Deo illam nescientiam tribuit, excogitent modum, quo sub Augustini censura, non comprehendantur eum exponentes altero ex duobus modis, quos impugnavimus.

3. Secundo allego Aug. in epist. 49. q. 2. Vbi inquires, cur Incarnatio tali tempore facta sit, rationem reddit ex hac præscientia, dicens. Tunc voluisse in hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & vbi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri. Respondent aliqui retractasse Augustin. locum hunc in lib. de Prædest. Sanctor. c. 9. Ego vero dico non solum non retractasse, sed potius confirmasse. Sunt enim in hac scientia duo distinguenda, quæ pro his, quæ dicimus, sunt valde notanda, scilicet eam esse, vel non esse, vel supposito quod sit, ea vti ad reddendas rationes aliquorum effectuum providentiæ Dei. Nam licet verissime Deo talis scientia tribuatur, errari potest in usu eius. Augustinus ergo in posteriori loco retractat aliquo modo priorem, quoad usum illius scientiæ, non quoad existentiam eius in Deo, imo hanc iterum confirmat: verba enim eius sunt. Cernitisne me sine præiudicio latentis consilij Dei, aliarumq; causarum, hoc de præscientia Christi dicere voluisse, quod convincenda paganorum insidiat, qui hanc obiecerat questionem sufficere videretur?

Pars I.

Quid enim est verius, quam præscisse Christum, qui & quando, & in quibus locis in eum fuerant credituri? In his ergo verbis recognoscit Augustinus Deum habere illam scientiam, & non solum verum id censet, sed et nihil verius iudicat. Addit tamen potuisse et dici, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & vbi sciebat esse, qui electi fuerant in ipso ante mundi constitutione. Per quæ verba non reprobatur priorem sententiam de scientia Dei conditionata, imo nec priorè rationem simpliciter tractat, sed aliam altiore addit, causamque assignat, cur illam omiserit.

4. Hinc vero sumunt occasionem respondendi, admississe quidem Aug. in vtroq; loco illam scientiam, sed in posteriori loco declarasse, talem scientiam fundatam fuisse in absoluto decreto voluntatis Dei, quod tales homines tali tempore futuros prædestinaret. Sed de hoc puncto postea dicendum est, nunc. n. non latet de modo, seu medio, quo scientia illa videt futura, sed solum de veritate ipsius scientiæ tractamus. Expeditus autem alia verba in eadem epist. Aug. quibus illa responsio accommodari non potest subiungit enim. Hic enim temporibus, & his locis, in quibus Evangelium non est prædicatum, tales omnes in eius prædicatione futuros esse præsciebat, quales non quidem omnes, sed multi in corporali præsentia fuerant, qui in eum, nec suscitatis ab eo mortui credere voluerunt. Et infra. Quid ergo mirum, si tam infidelibus plenum orbem terrarum Christus prioribus sæculis uouerit, ut eis apparere, aut prædicari merito nollet, quos nec verbis, nec miraculis suis credituros esse præsciebat. Et similia in fine repetit. At de his dicere possumus Christum noluisse venire, aut Evangelium prædicari, quando, vel vbi sciebat esse, quos ipse ante mundi constitutionem ad non credendum elegerat, tum quia Deus non subtrahit illis auxilium, qui non sunt illo bene usuri, tum et quia Deus ex se neminem eligit ad non credendum, vel ut damnetur, ergo saltem hæc præscientia mali usus gratia, si datur, non potest resolui in electionem Dei: ut cap. sequenti latius ponderabo.

5. Scio non defuturos, qui respondeant, reduci in non electionem, itaque eo ipso, quod Deus sciuit, se non elegisse illos, scire potuit illos non consensuros, vel male viros vocatione gratiæ. Sed hoc non potest satisfacere, quia si sit sermo de electione mere negatiua, illa non est Decretum Dei liberum, sed carentia decreti liberi, quæ non est operatiua ad extra. Vnde non potest efficaciter determinare liberum arbitrium, ut propterea in ea infallibiliter sciatur, quid esset sub tali conditione futurum à libero arbitrio. Si vero sit sermo de positio propositio non eligendi, illud etiam propositum cum solum habeat pro obiecto negationem alteri? propositi Dei, nihil est ad extra operatur, quia per illud nihil ad extra vult Deus, solum ergo quasi formaliter excludit à voluntate diuina liberam electionem talium hominum: ergo de se relinquit æquè indifferens liberum arbitrium eorum: ergo non potest in tali decreto infallibiliter cognosci futura determinatio libera voluntatis hominis. Necessè est ergo, ut dicant, eo ipso quod hominem non præligit, vel vult non præligere, velle efficaciter determinare illius voluntatem ad actum fidei, vel penitentiae contrarium, aut certe velle ex se non dare illi prædeterminationem ad volendum credere, aut penitere, sine qua impossibile est ipsum credere, aut penitere in sensu composito. Quot vero incommoda hinc sequuntur, in c. seq. insinuabo, & ex p. f. in lib. 5. tractabo.

6. Tertio assero August. in lib. de Dono persever. c. 9. quem locum cap. præced. tractavi expendendo verba Matth. 11. Si in Tyro, & Sidone, &c. Quæ de hac scientia manifestè exponit August. Ultra id vero vtitur ibi eadem scientia ad explicandum mysterium diuinæ prædeterminationis, & diuinæ etiam permissionis circa multos, qui cum vno tempore iusti fuerint, tandem damnantur, & in primis de illis ait, potuisse Deum vel non permittere, ut ita tentarentur, vel per gratiam

D

ita

ita illorum voluntates munire, vt tentationes superarent. Deinde verò addit. *Vt ergo id non dicam, certè poterat illos Deus præsciens esse lapsuros antequam id fieret aut ferre de hac vita, vbi particula, præsciens, de conditionata scientia est intelligenda, scil. præsciens esse lapsuros, si viuerent, vt probauit, quia si præscientia absoluta supponatur, iam non potest retrocedi (vt sic dicam) auferendo de vita, antequam peccet, eum, qui iam supponitur præuisus, & viuens, & peccans pro tali tempore. Deinde eandem præscientiam supponit ibi August. cum ait magna absurditate cogitari, *Iudicari homines mortuos, etiam de his peccatis, quæ præsciuit Deus perpetraturus esse si viuerent.* Vbi nunquam dicit, Deum non habere illam scientiam, sed illam supponendo, illum abusum reprehendit.*

7. Neque solum scientiam ipsam supponit, sed etiam expressis verbis affirmat, & verbis Christi probat dicens. *Namquid possumus dicere Tyrios, & Sidonios talibus apud se virtutibus factis credere noluisse aut credituros non fuisse si fierent, cum illis ipse Dominus attestetur, quod acturi essent magna humilitatis penitentiam. si in eis facta essent diuinarum signa virtutum.* Vbi iam non expendo sensum verborum Christi, sed solius Augustini sententiam propono, expresse enim testatur illum effectum sub tali conditione futurum infallibili scientia fuisse à Christo cognitum. Denique in c. 10. refert euasione eorum, qui dicebant præsciuisse Deum non solum futuram fidem Sidoniorum, si vocarentur, sed etiam præuidisse postea negaturos fuisse fidem, & ne propterea grauius punirentur, ideo illos non vocasse. Ipse aut non negat talem scientiam, quod erat facillimum, si falsum esse crederet, quod illi supponebant; non tamen id facit, sed acutè replicat; si Deus ex tali præscientia non vocauit illos, ne tandem grauius punirentur, eo ipso sequi, Deum non iudicare hominem ex malis, quæ facturus absolutè non est, licet de illo præsciat, id fuisse facturum, si talis, vel talis conditio permitteretur: & ita semper inuehitur in illum talis scientiæ abusum, nunquam autem in ipsam scientiam.

8. Quarto eandem scientiam attribuit Augustinus Deo in lib. de Grat. & lib. arb. c. 23. vbi inter mysteria diuinæ prædestinationis ponit, *illum baptizatum paruulum in hac vita relinqui, quem præsciuit Deus impium futurum, alium vero baptizatum raptè ex hac vita, ne malitia mutet intellectus eius.* Nam cū de illo priori dicit, præsciuisse Deum impium futurum, necesse est intelligi de præscientia antecedente deliberationem (vt sic dicam) an talis paruulus relinquendus sit in hac vita, necne? nam prius quàm Deus decreuisset illi vitam cōcedere, iam præsciebat, illum futurū esse impium, alias nullum mysterium ad prædestinationem pertinet in eo inueniretur, quod Deus permitteret illum viuere, quia non cum præscientia peccati id decerneret, sed potius quasi ignorans pro illo signo, quid ille esset postea futurus: ita vt respectu scientiæ Dei quasi à casu sequatur peccatum ex tali vitæ concessione: ergo vt ibi sit admiratio prædestinationis, seu prouidentia diuinæ, quam Augustinus suspicit, necesse est, vt loquatur de præscientia antecedente secundum rationem, decretum de concedenda vita tali puero: ergo necesse est, vt de præscientia conditionata loquatur: quia ante decretum de vita tribuenda non potest ipsa vitæ diuturnitas, seu duratio per absolutam scientiam præuideri, cum pendeat ex decreto Dei: ergo multò minus possunt per absolutam scientiam præsciri peccata in illo vitæ tempore committenda: ergo necesse est loqui de scientia conditionata, vtique sub illa conditione, si in vita conseruetur, & cum his, vel alijs auxilijs relinquatur.

9. Neque etiam hic potest dici, esse sermonem de præscientia periculi, & non ipsius impietatis futuræ, vt facile ostendi potest discursu facto in primo testimonio, quia si sit sermo de generali periculo, cum quo omnes nascimur, & viuimus, in eo nullum est peculiare mysterium, cum ratio generalis prouidentia

postulet, vt non obstante illo periculo, homines iuxta cursum, & exigentiam generalium causarum viuere sinantur. Si vero sit sermo de speciali periculo, illud non semper inuenitur in omnibus baptizatis in pueritia, qui postea impiè viuunt, & moriuntur cum solis communibus occasionibus, & periculis, & nihilominus in eis etiam habet locum admiratio August. cur Deus præuidens eorum impietatem futuram reliquerit eos viuere: ergo necesse est, vt loquatur de præscientia certa ipsorum malorum, & effectuum in se, & non in solo antecedenti periculo. Omitto fugam illam alienissimam esse à mente Augustini, & aliorum sanctorum; qui ita loquuntur de hac præscientia Dei, sicut de præscientia omnium aliarum rerum absolutè futurarum, vt in alijs locis citatis aperte declaratuit Augustinus in tertio testimonio proximè citato.

Vltimò addo omnia loca Augustini, in quibus vocationem efficacem congruam, seu secundum propositum, altam, atque secretam per hanc conditionatam scientiam explicat, quia nimirum Deus præuider, quæ inspiratio, seu vocatio tali voluntati ita congrua, & apta sit, vt ab ea sit infallibiliter acceptanda. Illa enim præscientia conditionalis est manifestè, nam antecedit voluntatem dandi vocationem, vt ipsemet Augustinus supponit, vnde necessariò includit hanc conditionem, si hæc voluntas ita vocata fuerit, consentiet, & ex suppositione talis præscientiæ Deus vult dare talem vocationem. Hæc doctrina habetur saepius repetita, & fusè declarata in Augustino q. 2. ad Simplician. de Prædestinat. Sanctor. cap. 16. & sequentibus. de Dono persever. cap. 8. & 14. de Spirit. & liter. cap. 34. epist. 107. ante medium, & alijs locis in lib. 5. late tractandis.

Ad hæc testimonia respondet Magist. Curiel negando hanc vocationem, vt congrua sit, fundari in dicta præscientia, quia infallibilitas consensus futuri à voluntate sic vocata non potest provenire ex directione talis scientiæ, quod probat ad hominem contra nos, quia futurum sub conditione non ideo est futurum, quia Deus illud nouit, sed potius ideo Deus illud nouit, quia ipsum futurum est, vt nos postea dicemus. Ergo non potest consensus infallibiliter coniungi cum tali vocatione ratione præscientiæ, nec potest provenire ex subordinatione principij proximi, scilicet liberi arbitrij sic vocati ad directionem huius scientiæ. Probat e consequentiam, quia alias dabitur virtuosus circulus, quia infallibilitas futuri consensus sub conditione talis vocationis erit ratio, vel conditio necessaria, vt talis scientia sit infallibilis, & è conuerso infallibilitas futuritionis eiusdem consensus sub hac conditione, provenit ex directione talis scientiæ. Vnde addit hic auctor illam infallibilitatem provenire, aut ex vocatione ipsa, & aliquo modo speciali illius, aut ex efficaci voluntate, vel intentione Dei habentis ita sibi subordinatam, & subiectam humanam voluntatem, vt infallibiliter obsequatur modo suo, & salua libertate.

Sed in primis vndeunque talis infallibilitas proveniat, negari non potest, quin ex sententia Augustini in dictis locis scientia conditionata talis consensus futuri à tali voluntate, si ei talis vocatio detur, omnino infallibilis, & certa præcedat in Deo secundum rationem ad voluntatem dandi homini talem vocationem, & nunc solum tractamus. Nam de modo, aut medio, quo illa scientia potest esse infallibilis, postea dicturi sumus. Et quidem quod illa infallibilitas, si perfecta sit, vt in scientia Dei esse debet talis, vt implicet contradictionem illi subesse falsitatem, tanta (inquam) infallibilitas non potest in sola vocatione, siue sola, siue cum his, vel illis conditionibus antecedentibus ad consensum fundari; quia esset infallibilitas in causa, quæ non potest fundari in efficacia vocationis, & causæ ad determinandam antecedenter voluntatē ad vñ, ita vt non possit resistere, & ita

Non explicatio Evangelij, sed sententia promittitur Aug.

8. D. August. eandem scientiam Deo prædestinationis ante decretum tribuit.

9. De præscientia certa, non de generali, vel speciali periculo agi Augustin.

10. Augustini. varijs in locis promittit.

11. Curiel respondet, & ad hoc minime obijcit.

12. Scientia conditionata diuinam etiam vocationem præcedit secundum rationem, quod non inficitur Curiel.

& ita non potest non tollere libertatem, nec mouere voluntatem modo suo, id est, modo libero, quia in differentia libertatis cum tali determinatione antecedente repugnat, ut ex dictis in precedenti prolegomeno conuincitur potest, & in libr. 5. latius est ostendendum. Vbi etiam ostendimus ex eodem principio illam infallibilitatem futuri consensus, si talis vocatio detur, non posse fundari in proposito Dei antecedente, & omnino efficaci, quia quomodocunque cogitetur infallibilis, & inseparabilis consecutio humani consensus ex illo proposito diuino ex vi solius causalitatis, & efficaciam talis propositi diuini, non potest talis consensus libere ab homine praestari, sed tantum voluntarie, quod, ut dixi, in dicto libr. 5. longo discursu probandum a nobis est, & in sequenti capite aliquid necessarium erit dicendum.

Relinquitur ergo necessario dicendum esse, locum esse Augustinum de scientia, per quam Deus veritatem ipsam in omnibus rebus infallibiliter attingit, quam intuens gratis decernit dare suis electis vocationes illas, quas prauidit habituras esse effectum, id est, habituras effectum inducendi voluntatem electorum ad consensum, si illis tribuantur. Neque video, quam vim habet ad hominem contra nos obiectio facta. Respondemus enim concedendo antecedens, nimirum Deum scire illam conditionalem esse veram, quia voluntas hominis cum tali vocatione ita determinanda est, & non e conuerso. Circa consequentiam autem aduertimus committi æquiuocationem, quam statim explicabo: nam licet consecutio nostri consensus non fundetur in illa scientia, nihilominus in executione verum est, infallibilitatem diuini propositi absoluti posse fundari in illa scientia non tanquam in causa, sed tanquam in conditione necessaria, ut diuina voluntas, nec feratur in incognitum, nec sine certo, & infallibili medio absolute intendat aliquid, quod esset contra diuinam sapientiam, & prudentiam. Vnde attende etiam caenda æquiuocatio, quæ in argumento committitur transendo tacite à proposito absoluto Dei ad consensum humanæ voluntatis. Nos enim non dicimus consensum voluntatis humanæ infallibiliter esse coniungendum tali vocationi ratione præscientiæ, nam illa coniunctio semper supponitur futura ex parte obiecti ex libera determinatione voluntatis creatæ cum diuino auxilio in dicta conditione concluso. Sed dicimus ex parte voluntatis diuinæ requiri cognitionem illius futuri sub tali conditione, & quod cognitio illa sit infallibilis, ut possit voluntas Dei determinari absolute ad volendum, ut homo credat, & ut habeat auxilium, cum quo efficaciter operaturus est. Quapropter cum in argumento subinfertur, ergo non potest consensus infallibiliter coniungi vocationi ratione præscientiæ, nec ex directione illius facile potest totum concedi, quia non est contra nos, nec ad causam refert, quia nihilominus potest illa præscientia esse necessaria ad directionem suo modo voluntatis diuinæ, ut possit dare congruam vocationem, cui vult, & quem vult præligere ad credendum, verbi gratia, quia iam habet in sua præscientia medium infallibile, quo suum propositum exequi potest. Et ita nullus circulus committitur, quia infallibilitas futurationis nunquam in re provenit ab hac scientia, sed solum secundum ordinem rationis absolutum decretum Dei provenit ab hac scientia tanquam à proponente voluntati diuinæ obiectum tali proposito accommodatum. Et hæc sine dubio fuit mens Augustini in citatis locis.

Secundo principaliter probatur eadem veritas ex alijs Patribus. Et in primis assero, quos supra citavi circa testimonium Matth. 11. quibus addo Prosperum ad Excerpta Genuesi, respons. 8. ubi sic ait De Tyriz & Sidonis quid aliud possumus dicere, quam non esse eis datum, ut crederent, quos etiam credituros fuisse ipsa veritas dicit, si talia qualia apud non credentes facta sunt, virtutum signa vidissent. Et subdit inferius. Nos autem etiam si vocationem facti, & profunditatem iudicii eius penetrare non possumus, manifestissime tamen scimus & verum esse, quod dixit, & iustum esse, quod fecit. Neque video, quomodo ad tam clara verba Prosperi possint verisimiliter applicari euasiones, quas supra circa ipsa Christi verba retulimus, & refellimus. Et eodem modo possumus pro hac parte allegare Anselmum, Remigium, & Abulensem. Matth. 11. nam exponentes verba Christi modo supra dicto, hanc scientiam in Deo esse supponunt. Item Anselmus Matth. 6. exponens verba illa orationis Dominicæ, de hac scientia loquitur, cum ait, Deum per dulcedinem dare gratiam (utique vocationis, vel auxilij) ei, quem sui non consensurum. Simili modo Beda Actor. 16. reddit rationem, cur Paulus, & socij vetiti sunt prædicare verbum Dei in Asia, ut ibi dicitur, Quia sciebat (inquit) contempturos verbum Dei, & quod ad præsentem causam attinet, similem rationem reddit Oecumen. dicens, Quia præscit contra Spiritum sanctum pugnantium hæresim ibi esse dominaturam. Et similem doctrinam habet Gregorius homilia 12. in Ezechielem, & homilia 4. in Euang. & Origen. hom. 9. in Levit.

Præterea Nemæsius lib. de Natur. homin. ca. 4. §. 15. Euripides in fine uti Deum hac scientia ad perfectam prouidentiam satis aperte docet, dicens, Prouidentia res humanas non solum ex his, quæ sensibus notantur, sed etiam ex suis, & propria præcognitione administrat. Hoc autem intelligi de præcognitione conditionata, declarat dicens: Cum enim Deus non nesciat bono viro expedire pauperem esse, eiusque sensumopes si dentur, deprauaturas, vtiliter eum in paupertate sine viuere. Ac qui opulentus est, sepe importunior fore videns, sieget ad latrocinandum enim, aut alia quadam graui facinora animam adiungeret potiri illum opibus permittit. Et concludit. Nos enim nihil verum venientium præsentientes, & ea, quæ instant, tantum expectantes, non recte de his quæ in rebus humanis eueniunt, iudicamus. At Deo etiam futura, tanquam præsentia sunt. Quæ vltima verba de eadem præscientia conditionata, de qua expressè fuerat loquutus, sine vlla tergiversatione intelligenda sunt, & de eadem ait, longe esse ab hominibus, & ideo nos sepe amare illa, & procurare, quæ habita futura nobis sunt in ruinam, quia præscire non possumus, quid euenturum sit, si illa obtineamus, quæ conditionata scientia est. De Deo vero ait, etiam hæc futura illi esse præsentia. Et reuera hic videtur communis sensus, & conceptus hominum, præsertim de Deo, & de se ipsis. Nam, quia fideles ignorant, an diuitiæ, vel scientia, vel dignitas, aut quid simile illis futura sit occasio peccandi, ad Deum accedunt orantes, ut si ea de causa peccaturi sunt, talem statum, vel conditionem ab eis auertat, supponentes profecto non ignorare Deum, quid ipsi acturi supponitur, sint, si in tali munere, vel statu constituentur; neque ita orant præsumentes de Deo coniecturalem cognitionem, quam demon, vel etiam ipse homo ex parte habere potest, sed magna fiducia orant, nihil de certissima præscientia diuina dubitantes. De præscientia (inquam) quæ præcedit absolutam futurarum rerum dispositionem, & quæ potest esse ratio sic, vel aliter de euentibus absolute futuris disponendi. Nam quia nos uti illa non possumus ad nostram prouidentiam, quia, ut dicitur Ecclesiast. 7. Ignorat homo, quid conducatur sibi in vita sua, ideo ad Deum accurrimus, quem omnia talia futura scire non dubitamus. Inde enim videtur illa oratio profecta. Cum ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te. 2 Paralip. 20.

Præterea est egregium Cyrilli testimonium ad 16. idem confirmandum libr. 9. in Ioannem c. 10. ubi varias mouet quæstiones, cur Deus futurorū præsciens hoc, vel illud faciat, quæ non possunt, nisi de præscientia conditionata intelligi. Prima est. Si omnia scire Christus creditur, cur Iudam, qui futurus erat proditor, elegerit, cui, multis alijs propositis, respondet, quia multa

Infallibilis scientia non fundatur in sola vocatione, & ita infallibilis futuri consensus.

13. Aug. locutus de scientia qua Deus infallibiliter omnes animarum euentus attingit, & gratia, quos vult, eligit.

Ad obiect. Curial. in forma respiciemus adferendo æquiuocationem consequentis.

Non committitur circulus.

14. Eadem veritas probatur ex alijs Patribus.

Scientia conditionata in quædam oratione fidelium, ut infallibilis supponitur, & exercetur.

Cyrilli subtile quæstiones, de præscientia conditionata.

familia occurrunt, si de his, quæ à Deo facta sunt, ita velimus inquirere. Vnde ait. *Quid. n. prohibebit incurrere Deum, ac dicere cur in Regē Saulem elegisti, quæ sciebas gratia tuam esse specturum? imò cur primum à terra hominem formasti, quem non ignorabas mandata tua non servaturum? Ascendet hac oratio etiam in superiora. Cur enim Angelorum naturam creasti, cum vt Deus prævideris futuram nonnullorum rebellionem? Ad quas quæstiones non respondet negando talem scientiam in Deo, sed illam supponendo ex libertate arbitrij, & alijs causis diuinæ prouidentia rationem reddendo. Illa autem præscientia non potest esse coniecturalis, vel in dispositionibus talium personarum. Quia in Angelis, & primo homine erant optimæ dispositiones ad bonum potius quam malum eligendum, nec erat in eis aliqua praua dispositio, vel inclinatio ad malum, in qua talis coniectura fundari possit; fuit ergo præscientia certa veritatis futuræ, & Deo præsentis. Atque eandem quæstionem de creatione malorum Angelorum cum præscientia peccati eorum mouet D. Hierony. Dialog. 3. contra Pelagian. non longe à princip. & respondet, vis audire rationem. Deus præsentia indicat, non futura. Nec condemnatur præscientia, quem nouerit talem fore, qui sibi postea displicuit. Quæ perfectio non nisi de conditionata scientia vera simpliciter esse possunt.*

D. Damasc. facit aperte de conditionata scientia loquitur.

Item idem interrogat Damasc. Dialog. contr. Manichæos. parum ante mediū & respondet. Eximia quedam, ac singularis bonitas in causa fuit, cur cum procrearet. Sic enim secum loquutus est. Quandoquidem iste malus futurus est, omniaque, quibus cum afficio, bona perditurus, egone quog, eum bono prorsus spoliabo, ac delebo? Minime. Verum quamuis ipse improbus futurus sit, amen eum nō ita multabo, vt mei participes non sit, verum bonum vnum ipsi tribuam, nempe vt essentia ratione, me ipsi impertiam, hocque nomine, quod sit, in boni mei partem, vel inuitus, veniat. Per quæ verba euidenter affirmat Damasc. habuisse Deum hanc conditionatam præscientiam de peccato Angelorum prius ratione, quam haberet decretum creandi illos, & non obstant illa voluisse illos creare propter bonitatem suam, & quia non punit peccata, priusquam fiant, nec decernit poenam propter illa, donec absolute futura esse prævideat, nec eius bonitatem malum vincere potest, vt idem Damasc. dixit lib. 4. de Fide c. 22. Et similis quæstio tam de Angelo, quam de homine in statu innocentia tangitur à Gregorio Nysseno in Oration. catechetica cap. 7. & nomine Chrysostomi in homil. de Adam, & Eva in tom. 1. vbi eandem præscientiam supponere videtur, quamuis non tam clare, quin possit aliquis tergiversari. Denique similem quæstionem, seu obiectionem à Marcione refert Tertullianus lib. 2. contra illum. c. 5. & constanter contra illum hanc præscientiam cum bonitate, & potentia Dei coniunctam docet, ostendens nō esse contrarium diuinæ bonitati, imo illi valde consentaneum, non obstante præscientia peccati futuri in homine, si tali modo crearetur, illum creare, simul permittendo peccatum sub tali conditione præuisum; non potest enim totus ille discursus de alia præscientia intelligi. Vnde cap. 7. expresse dicit. Sed etsi præscierat male hominem institutione sua vsurum, quid tam dignum Deo, quam gratitas, quam fides institutionum qualiumcumq.

17. Itaque. Cuiuslibet. n. 44. & sequens.

Ad hæc vero testimonia respondet quidam vir doctus hos Patres non loqui de præscientia conditionata, sed de absoluta, quia hæretici, vel ethnici, quibus respondent, de hac scientia loquebantur, non enim erant tam subtiles, vt de altera cogitarent, neque ad obiectiones illorum erat necessaria: sic enim argumentabatur. Si Deus non præsciuit peccatum Adæ, non est perfectus; si præsciuit, non est Adæ imputandum peccatum, quia illud vitare nō potuit; ita enim refert argumentum Hieronymus lib. 3. contra Pelag. circa principium, & optime intelligitur de absoluta scientia visionis. Vnde Sancti respondent habuisse Deum præscientiam, & nihilominus Adamo iuste imputari, quia præscientia illi peccandi necessitatem

non imposuit. Hæc vero responsio diminuta est, & licet alicui loco possit accommodari, non tamen omnibus. Tribus enim modis fit illa obiectio, vel quæstio. Primo in sensu prædicto, in quo sine dubio loquitur Hieronymus. Et sine dubio intelligitur optime de absoluta scientia, & ideo nos illo testimonio, & similibus non vtimur. Secundo fit illa interrogatio de præscientia peccati antecedente voluntatem creandi, nō vero de futuro in effectu, sed de possibili; id est, cur Deus præsciens hominem peccare posse, illum creare voluit, & dare præceptum, exponendo illum tali periculo, & nō præueniendo illum, ne peccare posset. Et in hoc sensu tractat quæstionem Basil. hom. 9. ex varijs. Quod Deus nō sit auctor malorum, versus finem. Et sic est illa quæstio præsentis instituto non deferuit, & ideo non allegauimus illum locum Basilij. Et in eundem sensum trahi potest Auctor homiliae de Adam, & Eva. Tertio mouetur quæstio de præscientia peccati non tantum possibili, sed etiam futuri, & quæ secundum rationem antecedit in Deo voluntatem creandi hominem, & dandi præceptum, ac permittendi peccatum, & in hoc sensu euidenter procedit quæstio de scientia conditionata, vt satis ostensum est, & prædictus auctor non negat, sed negat in hoc sensu esse vel propositam quæstionem ab ethnicis, vel admissam, & tractatam à Patribus.

Contrarium autem constat euidenter ex verbis Marcionis apud Tertullianum in dicto ca. 7. sic enim obijciebat. Si Deus bonus, & præsciens futuri, & auerendi mali potens, cur hominem, & quidem imaginem & similitudinem suam, imò & substantiam suam per animam scilicet condidit, passus est labi de obsequio legis in mortem, circumuentum allatam, cui à diabolo? Si enim & bonus, qui euenire tale quid nollet, & præsciens, qui euenturum non ignoraret, & potens qui depellere valeret, nullo modo euenisset, quod sub his tribus conditionibus diuina maiestas euenire non posset. Quod si euenit, absolutum est contrarium Deum neque bonum credendum, neque præsciens, neque potentem. Ex quorum tenore verborum constat, ipsum loqui de præscientia peccati non possibili tantum, sed etiam futuri, vt expresse dicit, & admittit. Item constat loqui de præscientia antecedente voluntatem creandi hominem, & permittendi peccatum eius, quia ex illa præscientia cum potentia, & bonitate inferebat hæreticus non debuisset Deum tale peccatum permittere. Vnde ultimo constat illum non voluisse ex præscientia inferre, peccatum fieri necessario, ac proinde non esse peccatum: sed potius supponendo illud esse malum, & peccatum inferebat; quandoquidem Deus illud non euitauit, cum posset, & præficeret, illi esse imputandum, ac proinde non esse bonum. Et ad hunc sensum argumentationis respondet Tertullianus Deum esse summum bonum, etiam si præsciens futurum peccatum, & potens illud impedire, voluerit illud permittere, quia non Deo, sed voluntati hominis imputatur. Similis quæstio est apud Damascenum in dicto Dialogo nam obiectio Manichæi erat. Quid autem esset, cur Deus, cum diabolus malum fore prænosset, eum procrearet? Vbi constat non argumentari Manichæum ex præscientia contra libertatem arbitrij, sed contra bonitatem DEI volentis creare Angelum, quem præsciebat futurum malum; ergo loquebatur de præscientia antecedente voluntatem creandi Angelum. Et in hoc sensu respondet Damascenus; non quidem, quod præscientia tollat libertatem, sed quia non iudicauit expedire priuare Angelum omni participatione bonitatis suæ, etiam si prænderet illum male fuisse illa vsurum, vt in verbis supra relatis manifestum est. Denique apud Cyrillum euidenter distinguuntur quæstiones, cur Deus elegit Iudam, quem præsciebat lapsum; & cur Iudæ ad culpam imputetur, quod vi præscientia faciebatur. Et nos non sumimus argumentum ex posteriori quæstione, sed ex priori, quam necesse est intelligi de præ-

Tripletis acceptis quæstio facta.

18.

Et huius, & hæretici propter quæstionem condidit, scientia patres responderunt.

Simili quæstio Manichæorum.

Damascenus. conditionata respondet.

Evidenter constat ex verbis Cyrilli.

Cap. IV. Nec in Aug. nec in alijs Patribus aliquid contra perf. &c.

41

de præscientia antecedere electionem, ac subinde esse conditionatam. Nec potest solum intelligi de electione quoad executionem eius in tempore factam, sed etiam de æterno proposito, quia non loquitur de malo, quod iam Iudas commiserat, quando vocatus est, sed de malo futuro post temporalem electionem, & ab æterno præiusto ante propositum talis electionis, sub ea conditione, quod si eligeretur, tale malum esset commissurus. Præterquam quod ibi etiam adiungit Cyrillus interrogationem de Angelo, & homine, cur creati sint, etiam si præscirent futuri mali? & ratio interrogationis non est, quia hoc repugnet libertati, sed quia repugnare videtur diuinæ bonitati, & ideo dixit ibidem Cyrillus, quod huiusmodi interrogationes sunt quedam accusationes contra Deum, cuius sapientiam, & bonitatem defendit, quia ipse optime fecit constituendo Angelum, & hominem liberum, unde libertatem supponit, neque illam defendit, quia argumentum non habet contra illam ex absoluta præscientia. De his ergo, & similibus locis, quæ accurate distinguenda sunt, dubitari non potest, quin in eis sit sermo de præscientia conditionata.

19. Neque incredibile videri debet hæreticos scientiam illam cognovisse, in qua intelligenda, & defendenda nunc tanto labore insudamus. Nam in primis adversarij, ad infamandam hanc scientiam, dicunt ab hæreticis esse inuentam, Pelagianis scilicet, vel saltem Semipelagianis, quid ergo mirum, quod antiqui etiam hæretici illam agnoscerent, & ex illa argumentari potuerint: quanquam nos non sensum hæreticorum propter eorum sententiam inuestigamus, sed ut inde sensus Patrum intelligatur, quia eandem scientiam futurorum, quam hæretici supponebant, admittunt, & illa tante objectionibus, vel interrogationibus eorum respondent. Deinde Augustinus libr. 1. de Anima, & eius orig. cap. 12. refert, Vincentium Visitorem, contra quem scribit, in quodam libro disputasse adversus eos, qui dicunt, cur Deus hominem faciebat, quem, utpote præscitus, sciebat futurum non bonum. Quam questionem ille etiam Vincentius expediebat, non negando illam Dei scientiam, sed quia de perfecti operibus debet Deus hominem iudicare, non de præcognitis, nec fieri aliquando permisis. In quo sententiam eius probat Augustinus addens optimam rationem, quia alias Deus non naturam iudicaret, si propterea creaverat, nisi sciret non bonum futurum præscisset. Unde considerare licet idem in illa contingere, quod in alijs attributis Dei, in quibus distinguenda est cognitio, an sit à cognitione, quid, vel quomodo sint: nam prior sæpe est facilis, & vulgaris, etiam inter homines parum subtiles, vel etiam indoctos; posterior est alia, & subtilis, & à paucis obtineri potest. Quamvis ergo hæc præscientia conditionata, quoad modum suum, difficile intelligatur, & non sine multa doctrina, & subtilitate discernatur; nihilominus quoad questionem, seu cognitionem an sit, videtur esse valde communis, & vulgaris. Et ad hunc modum loquuti videntur de illa hæretici nescientes fortè quid dicerent, nec discernentes inter præscientiam conditionatam, & absolutam, & nihilominus veram dicentes, & in re ipsa de præscientia conditionata loquentes. Et ut antea dicebam, etiam communis plebs fidei sum sapissimè orat Deum, hanc scientiam necessario supponendo, quanvis de illa distinsit, & (ut ita dicam) in actu signato cogitare nesciat. Quin potius etiam nostris temporibus legimus in Iaponia, & India similes interrogationes ab ethnicis proponi prædicatoribus eis annunciantibus nostram fidem, qui veluti naturæ lumine ducti cognoscunt, vel supponunt Deum esse præscium omnium futurorum siue absolute, siue ex aliqua hypothese nondum intellecta, ut de factis futura. Unde quando interrogationes supponunt præscientiam conditionatam, facili declinantur, negando habere Deum

talem præscientiam: nunquam autem id faciunt Evangelici prædicatores, magnum enim fuisse scandalum hominibus interrogantibus, neque etiam id fecerunt unquam Patres, ut vidimus.

CAPVT IV.

Neque in Augustino, neque in alijs Patribus aliquid contra perfectionem diuinæ scientiæ conditionatam reperi.

Non obstantibus omnibus Augustini testimonijs, quæ in præcedenti capite adduximus; defensores contrariæ sententiæ proclamant hanc scientiam reiectam esse ab Augustino, & Prospero, tanquam fundamentum Semipelagianij, Pelagianioris. Imò addunt aliqui, etiam Arianos illam scientiam adinuenisse ad suum errorem explicandum ex quadam epistola Alexandri Episcopi Alexandrinus ad Alexandrum Episcopum Constantinopolitanum, ubi Alexander refert Christum factum esse filium Dei eximium per gratiam, esseque in nostra potestate filios Dei fieri non aliter, acque ille factus est, Scriptum namque esse, filios genui, & exaltavi. Et addit. At cum illis obiceretur sententia, quæ sequitur. Et ipsi præcuerunt me, &c. cum, Deum cum præscientia, & præfensione prænotasse, nequam ipsum aspernaturum, idcirco ex omnibus elegisse. Sed si attente leguntur sequentia, & locus Psalmi, quem illi hæretici male allegabant, Dilexisti iniquitatem, & odisti iniquitatem, propterea vixit te Deus, &c. facile intelligitur loquutos fuisse illos hæreticos de præscientia absoluta futurorum operum Christi. Sed esto fuerint loquuti de conditionata, quid nostra interconditio est, qui non solum istis, sed etiam pluribus hæreticis notam fuisse hanc scientiam, ut dixi, supra demonstrauimus. neque propter illam isti damnantur, sed quia illa male vsi sunt. Nec est sanum consilium prudentis alias viri, ut scientiam consentaneam diuinæ perfectioni Deo negemus, ut hæreticis resistamus. Nam sicut non sunt facienda mala, ut eueniant bona, ita non est neganda vna veritas, ut alia defendatur. Alioqui negetur scientia absoluta futurorum meritorum, quia Pelagiani dixerunt ex illa prædestinari homines: tollatur gratia efficax, quia Calvinistæ ad negandam libertatem illa vsi sunt; essetque illud consilium potius adhibendum ad non introducendam prædeterminationem physicam, propter difficultatem maximam, quæ est in constituenda differentia inter illam, & efficaciam motionis necessitantis, quam ponit Calvinus. Igitur quidquid hæretici senserint, videamus an Augustinus impugnando Semipelagianos à priori sententia circa hanc scientiam recesserit. Vnus enim, vel alter locus est apud Augustinum, qui nonnullam difficultatem habeat, quia contra Semipelagianos disputans non solum videtur eos reprehendere, quod hac scientia malè uterentur, sed etiam quod ad suum tuendum errorem illam falso confingerent. Nam in libr. de Prædestinat. Sanctorum cum in cap. 12. & 13. impugnasset tantum illius scientiæ abusum, in cap. 14. etiam ipsam scientiam refellere videtur; exponens enim locum Sapient. 2. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, ait, Dicitur etiam secundum pericula vite huius, non secundum præscientiam Dei, qui hoc nouit, quod erat futurum, non quod futurum non erat, id est, quod ei mortem immaturam fuerat largiturus, ut tentationum subtraheretur incerto, non quod peccaturus esset, qui mansurus in tentatione non esset. Et libr. 1. de Origin. anim. cap. 12. similem tractans questionem postquam argumentatus est contra abusum talis scientiæ, etiam illa daretur, auget responsum, etiam scientiam ipsam refellendo, sic enim ait. Quid, quod ipsa eximantur omnino præscientia, si quod præscitur, non erit? Quomodo enim rectè dicitur præsciri futurum, quod non est futurum? Quomodo ergo puniuntur peccata, quæ

1. Proponuntur loca Augustini, quæ apparent contra præscientiam conditionatam, hæreticis, qui conditionatam scientiam maxime susfragantur, ut dicitur. Hæreticis sunt damna, quia præscientia vsi sunt, sed quia male vsi sunt.

Non est neganda vna veritas, ut alia defendatur.

Distinguenda cognitio, an sit à cognitione, quid, vel quomodo sit.

Ex historia partium vitæ P. E. Xumer, partim in epistolis indicis Indis ethnicis suis questionibus conditionatam supponere sci.

Pars I.